

OKRESNÝ ÚRAD KOŠICE-OKOLIE

POZEMKOVÝ A LESNÝ ODBOR

Pozemkové oddelenie

Hroncova 13, 041 70 Košice

Naše číslo: OU-KS-PLO1-2026/002457

V Košiciach dňa 16. 01. 2026

Vybavuje: JUDr. Bohumil Hudák

VYHLÁSENIE KARANTÉNY pre zistenie výskytu karanténnej fytoplazmy Grapevine flavescence doreé phytoplasma spôsobujúcej ochorenie zlaté žltnutie viniča

Okresný úrad Košice-okolie, pozemkový a lesný odbor ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa § 5 ods. 4 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a podľa § 9 ods. 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, na základe návrhu Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave č.z. 515/2026, č.s. 17336/2026-221 zo dňa 09. 01. 2026, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

o z n a m u j e

zistenie výskytu karanténnej fytoplazmy Grapevine flavescence doreé phytoplasma, spôsobujúcej zlaté žltnutie viniča, ktorá bola zistená vo vzorke rastlín viniča hroznorodého odrody Rizling vlašský odobratej počas úradnej kontroly rastlinolekárskeho inšpektora dňa 30. 09. 2025 vo vinohrade v obci Trstené pri Hornáde (podľa LPIS 7501/2 štvorec Ždaňa) a

v y h l a s u j e

karanténu v rozsahu:

- 1. zamorenú zónu** zahŕňajúcu obec Trstené pri Hornáde, v ktorej sa zakazuje:
  - zakladať a prihlasovať množiteľské porasty viniča a premiestňovanie hostiteľských rastlín mimo zamorenú zónu.
- 2. nárazníkovú zónu** tvoriacu ostatné obce celého okresu Košice - okolie, v ktorej musia:
  - množiteľské porasty viniča spĺňať legislatívne požiadavky rastlinolekárskej legislatívy, pričom každá prihlásená dávka podlieha povinnému vzorkovaniu na diagnostiku zlatého žltnutia viniča.

OKRESNÝ
ÚRAD
KOŠICE-OKOLIE

Telefón

+421/55/60 04 172

Fax

+421/55/63 25 983

E-mail

plo.ks@minv.sk

Internet

<http://www.minv.sk/?okresny-urad-košice-okolie>

IČO

00151866

Povinnosti v zamorenej a nárazníkovej zóne:

- umožniť prístup rastlinolekárskeho inšpektorom Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave (ďalej len kontrolný ústav“) alebo k tomu oprávneným osobám na kontroly a odbery vzoriek,
- vykonávať pravidelnú kontrolu zdravotného stavu vinogradov (sledovať príznaky napadnutia),
- oznámiť podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 405/2011 Z. z. v prípade zistenia príznakových krov viniča podozrenie na výskyt zlatého žltnutia viniča kontrolnému ústavu e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk,
- všetky príznakové kry najneskôr do konca vegetácie viditeľne označiť (farbou, páskou a pod.),
- na základe kontroly vykonanej rastlinolekárskeho inšpektorom kontrolného ústavu alebo e-mailovej odpovede zo strany kontrolného ústavu vykonať likvidáciu všetkých príznakových označených krov viniča najneskôr po zbere a ukončiť ju najneskôr do začiatku nasledujúceho vegetačného obdobia (najlepšie do polovice marca), a ostatných hostiteľov bez vzorkovania a laboratórneho testovania;
- ak počet príznakových krov presiahne 20 % celkového počtu živých krov v predmetnom vinohrade, je nevyhnutná likvidácia celého vinohradu alebo jeho časti tak, ako je zaregistrovaný vo Vinohradníckom registri SR delenom podľa odrôd. Takúto likvidáciu celého vinohradu možno vykonať iba po predchádzajúcej kontrole rastlinolekárskeho inšpektorom kontrolného ústavu. Po vykonaní kontroly bude vydané rozhodnutie s povinnou likvidáciou daného vinohradu. Po ukončení likvidácie celého vinohradu bude vykonaná následná kontrola vykonaných opatrení rastlinolekárskeho inšpektorom. Likvidáciou sa rozumie spálenie celých napadnutých rastlín vrátane koreňov a dezinfekcia použitého náradia. Ak nie je možné odstrániť korene infikovaných rastlín, treba ich ihneď po odrezaní kmeňa ošetriť systémovo pôsobiacim herbicídum. Zároveň je nevyhnutné všetky následne vyrastajúce výmladky priebežne likvidovať mechanicky alebo chemicky;
- užívateľ vinohradu je povinný po vykonaní každej likvidácie krov na základe § 8 ods. 7 zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve oznámiť túto skutočnosť odboru vinohradníctva, vinárstva a ovocných sádov kontrolného ústavu na príslušnom tlačive (Hlásenie o vyklčovaní vinohradu);
- na všetkých príznakových krov odstrániť počas vegetácie všetky zelené letorasty s tým, že tento úkon treba po opätovnom vypučaní zopakovať minimálne ešte dva razy do konca vegetácie,
- počas vegetácie vykonávať pravidelný monitoring cikádky *Scaphoideus titanus*, ktorá je prenášačom (vektorom) uvedenej fytoplazmy žltými lepovými doskami;
- vykonať ošetrenia rastlín viniča proti cikádke *Scaphoideus titanus* vo vhodnom termíne na základe signalizácie kontrolného ústavu tromi postrekmi v zamorenej zóne a minimálne dvomi postrekmi v nárazníkovej zóne autorizovanými prípravkami na ochranu rastlín. Listy viniča ošetrené uvedenými prípravkami nesmú byť použité na potravinárske účely. Schéma ochrany a prehľad prípravkov na ochranu rastlín je uvedený v prílohe. Zmeny v zozname autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín možno nájsť v informačnom systéme ISPOR na stránke <https://pripravky.uksup.sk/pripravok/search>. Odporúčame aj ošetrenie ostatných hostiteľských rastlín, napr. plamienok plotný, lieska, vrba, jelša alebo pajaseň,

ktoré sa nachádzajú v blízkosti vinogradov. Vykonané ošetrenia podľa § 35 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z. musia profesionálni používatelia viesť v evidencii spotreby prípravkov na ochranu rastlín.

- pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarnom období. Týmto opatrením sa redukuje samotný potenciálny výskyt zlatého žltnutia viniča v odrezaných častiach viniča, ale najmä prezimujúce štádiá vektorov. Kombináciou s primeranou chemickou ochranou proti vektorom možno dosiahnuť výrazné zníženie zdrojov nákazy. Pálenie v otvorenej krajine treba pred začatím nahlásiť hasičom na číslo 150 vrátane opätovného oznámenia ukončenia pálenia. Takto je potrebné oznámiť každú lokalitu a každý deň vykonávania pálenia ako rastlinolekárskeho opatrenia. Samotným pálením nesmú byť obťažovaní blízki susedia. Možno ho vykonávať počas celého roka, pričom v čase nebezpečenstva vzniku požiarov v lesoch (stupeň požiarneho nebezpečenstva je zverejňovaný na stránke www.shmu.sk v období apríl až október) je potrebná užšia spolupráca s hasičmi. Pálenie odporúčame vykonať aj na rastlinných zvyškoch po snímaní vinogradov v druhej polovici leta, keď po ich dôkladnom vysušení je tiež potrebné využiť likvidáciu pálením.
- opätovnú výsadbu vinogradov odporúčame vykonať najskôr po 2 rokoch pestovania inej plodiny, ktorá nie je hostiteľom zlatého žltnutia viniča.
- každú novú výsadbu minimálne 6 mesiacov vopred oznámiť kontrolnému ústavu e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk.
- každý obchodu í k/predajca viničových sadeníc je povinný oznámiť na kontrolný ústav e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk každú dodávku určenú pre výsadbu nových vinogradov v rámci výsadbových práv alebo reštrukturalizácie vinogradov;
- viničové sadenice použité na novú výsadbu musia byť označené rastlinným pasom.
- pred každou výsadbou zabezpečiť včasný úradný odber vzoriek každej dodávanej dávky prostredníctvom rastlinolekárskeho inšpektora kontrolného ústavu. Odporúčame vykonať platbu za danú dodávku až po obdržaní negatívnych výsledkov rozborov.
- umožniť vzorkovanie všetkých nových výsadiieb rastlinolekárske inšpektormi kontrolného ústavu počas 1. roka po výsadbe a následnému laboratórnemu testovaniu na výskyt zlatého žltnutia viniča.

Povinnosti vo verejnej zeleni:

Vo verejnej zeleni, ktorá sa nachádza vo vzdialenosti do 200 m od vinogradov (obrábaných aj neobrábaných), sú potrebné tieto mechanické opatrenia:

- a) Likvidácia inváznej dreviny - pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), ktorý je zároveň inváznou drevinou,
- b) Likvidácia plamienka plotného (*Clematis vitalba*),
- c) Zákaz výsadby hostiteľských rastlín (pajaseň žliazkatý - *Ailanthus altissima*, jelša lepkavá - *Alnus glutinosa*, jelša sivá - *Alnus incana*, plamienok plotný - *Clematis vitalba*, lieska obyčajná - *Corylus avellana*, vrba - *Salix sp.*, okrasné druhy viniča - *Vitis sp.*),
- d) Hostiteľské rastliny odporúčame nahradiť inými druhmi drevín.

Chemická ochrana proti vektorom na hostiteľských rastlinách vo verejnej zeleni nie je nevyhnutná.

Karanténne opatrenia uvedené pre zamorenú a nárazníkovú zónu sa týkajú všetkých vinogradníkov v okrese Košice-okolie bez ohľadu na typ subjektu vrátane intravilánov obcí, bez ohľadu na výmeru, spôsob obrábania, teda aj vinogradníkov v režime ekologického poľnohospodárstva, prípadne iné rozdiely v pestovaní vinica. Taktiež sa tieto opatrenia týkajú

aj výsadiieb tzv. PIWI odrôd s odolnosťou proti hubovým chorobám. Zároveň odporúčame vykonávať zvýšenú vzájomnú informovanosť prostredníctvom obecných úradov a vinohradníckych spolkov, prípadne s využitím elektronickej komunikácie.

Ak nižšie uvedené nariadené povinnosti (opatrenia) dotknutý subjekt nevykoná, môže kontrolný ústav podľa § 9 ods. 5 zákona č. 405/2011 Z. z. zabezpečiť ich vykonanie na náklady príslušnej osoby.

Odôvodnenie

Okresnému úradu Košice-okolie, pozemkovému a lesnému odboru bol dňa 12. 01. 2026 doručený návrh č.z. 515/2026, č.s. 17336/2026-221 Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave zo dňa 09. 01. 2026 s prílohami na vyhlásenie karantény na základe skutočností uvedených nižšie. Dňa 30. 09. 2025 boli úradnou kontrolou Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho Bratislava vo vinohrade v obci Trstené pri Hornáde odobraté vzorky rastlín viniča hroznorodého odrody Rizling vlašský (Záznam o odbere vzorky č. 51/14-11/2025-B). Laboratórna analýza vzoriek potvrdila pozitívny nález karanténnej fytoplazmy Grapevine flavescence doreé phytoplasma, spôsobujúcej chorobu zlaté žltnutie viniča (Protokol o skúške č. R1089/2025).

Uvedený druh fytoplazmy patrí medzi karanténnych škodcov Únie podľa prílohy II časti B Vykonávacieho Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 v platnom znení. Opatrenia a zásady týkajúce sa riadenia rizík spojených s karanténnymi škodcami sú uvedené v prílohe II Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES (ďalej len „nariadenie EP a Rady (EÚ) 2016/2031“). Za účelom obmedzenia šírenia zlatého žltnutia viniča bola určená vymedzená oblasť.

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z., kontrolný ústav na základe výsledkov rastlinolekárskej kontroly rozhodnutím môže:

písm. e) „navrhnuť vyhlásenie karantény alebo zrušenie karantény obvodnému pozemkovému úradu“. Riadiac sa novelizáciou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, boli k 30.09.2013 zrušené obvodné pozemkové úrady a od 1.10.2013 ich kompetencie vykonávajú okresné úrady, pozemkové a lesné odbory a odbory opravných prostriedkov, referáty pôdohospodárstva.

V súlade s čl. 11 nariadenia EP a Rady (EÚ) 2016/2031 v súvislosti s oznámením výskytu karanténnych škodcov Únie Komisií EÚ podľa čl. 18 nariadenia EP a Rady (EÚ)

2016/2031, je povinnosťou príslušného orgánu vykonať rastlinolekárske opatrenia na účely eradikácie príslušného karanténneho škodcu Únie v dotknutej oblasti, ktorých súčasťou je určenie vymedzenej oblasti. Vymedzená oblasť pozostáva zo zamorenej zóny a nárazníkovej zóny:

1. V zamorenej zóne sa nachádzajú:

- a) všetky rastliny, o ktorých je známe, že boli napadnuté daným škodcom;
- b) všetky rastliny, ktoré preukazujú prejavy alebo symptómy možného napadnutia týmto škodcom;
- c) všetky ostatné rastliny, ktoré pravdepodobne sú alebo by mohli byť kontaminované alebo napadnuté týmto škodcom vrátane rastlín, ktoré by mohli byť napadnuté vzhľadom na ich náchylnosť na tohto škodcu a ich umiestnenie v blízkosti napadnutých rastlín, alebo spoločný zdroj výroby, ak je známy, s napadnutými rastlinami alebo rastlinami, ktoré z nich boli vypestované;
- d) pozemky, pôda, vodné toky alebo iné prvky, ktoré boli napadnuté alebo by mohli byť napadnuté daným škodcom.

2. Nárazníková zóna je vedľa zamorenej zóny a obklopuje ju.

Prijímatelia podpory na šetrné hospodárenie vo viniciach a ekologické poľnohospodárstvo vo viniciach vo vyhlásenej karanténnej oblasti sú povinní vykonať nariadené opatrenia. Daný prijímateľ podpory je povinný nahlásiť na príslušnú regionálnu Pôdohospodársku platobnú agentúru vykonanie opatrení a uplatnenie vyššej moci v súlade s § 27 nariadenia vlády č. 120/2023 Z. z. v znení neskorších predpisov prostredníctvom formulára zverejneného na jej webovom sídle.

V prípade nevykonania nariadených rastlinolekárskeho opatrení kontrolný ústav uloží fyzickej osobe-podnikateľovi alebo právnickej osobe pokutu podľa § 39 ods. 1 písm. k) zákona č. 405/2011 Z. z..

Nariadené opatrenia vo vymedzenej oblasti je možné zrušiť po 3 rokoch v prípade, ak počas tejto doby nebude zistený výskyt zlatého žltnutia viniča

Táto verejná vyhláška sa doručuje tak, že sa zverejní po dobu 15 dní na úradnej tabuli správneho orgánu a súčasne v dotknutých obciach na obvyklom mieste, obvyklým spôsobom na úradnej tabuli (resp. v miestnej tlači, v miestnom rozhlase a pod.): Dotknuté obce potvrdia zverejnenie vyhlášky vrátením jedného jej vyhotovenia na tunajší správny orgán s potvrdením doby vyvesenia.

Prílohy:

- Záznam o odbere vzorky č. 51/14-11/2025-B
- Protokol o skúške R1089/2025
- Zlaté žltnutie viniča (popis)
- Čo je potrebné sledovať
- Prípravky na ochranu k 1.11.2025
- Súhrn opatrení (leták)

Doručuje sa:

- 1 Bačkovík
- 2 Baška
- 3 Belža
- 4 Beniakovce
- 5 Bidovce
- 6 Blažice
- 7 Bočiar
- 8 Bohdanovce
- 9 Boliarov
- 10 Budimír
- 11 Bukovec
- 12 Bunetice
- 13 Buzica
- 14 Cestice
- 15 Čakanovce
- 16 Čaňa
- 17 Čečejevce
- 18 Čížatice
- 19 Debrad'
- 20 Drienovec
- 21 Družstevná pri Hornáde
- 22 Ďurd'ošík
- 23 Ďurkov
- 24 Dvorníky - Včeláre
- 25 Geča
- 26 Gyňov
- 27 Hačava
- 28 Háj
- 29 Haniska
- 30 Herľany
- 31 Hodkovce
- 32 Host'ovce
- 33 Hrašovík
- 34 Hýľov
- 35 Chorváty
- 36 Chrastné
- 37 Janík
- 38 Jasov
- 39 Kalša
- 40 Kecerovce
- 41 Kecerovský Lipovec
- 42 Kechnec
- 43 Kokšov - Bakša
- 44 Komárovce

- 45 Kostoľany nad Hornádom
- 46 Košická Belá
- 47 Košická Polianka
- 48 Košické Ofšany
- 49 Košický Klečenov
- 50 Kráľovce
- 51 Kysak
- 52 Malá Ida
- 53 Malá Lodina
- 54 Medzev
- 55 Milhost'
- 56 Mokrance
- 57 Moldava nad Bodvou
- 58 Mudrovce
- 59 Nižná Hutka
- 60 Nižná Kamenica
- 61 Nižná Myšľa
- 62 Nižný Čaj
- 63 Nižný Klátov
- 64 Nižný Lánec
- 65 Nová Polhora
- 66 Nováčany
- 67 Nový Salaš
- 68 Obišovce
- 69 Olšovany
- 70 Opátka
- 71 Opiná
- 72 Paňovce
- 73 Peder
- 74 Perín - Chym
- 75 Ploské
- 76 Poproč
- 77 Rákoš
- 78 Rankovce
- 79 Rešica
- 80 Rozhanovce
- 81 Rudník
- 82 Ruskov
- 83 Sady nad Torysou
- 84 Seňa
- 85 Skároš
- 86 Slančík
- 87 Slanec
- 88 Slanská Huta
- 89 Slanské Nové Mesto

- 90 Sokol
- 91 Sokolany
- 92 Svinica
- 93 Šemša
- 94 Štós
- 95 Trebejov
- 96 Trst'any
- 97 Trstené pri Hornád
- 98 Turňa nad Bodvou
- 99 Turnianska Nová Ves
- 100 Vajkovce
- 101 Valaliky
- 102 Veľká Ida
- 103 Veľká Lodina
- 104 Vtáčkovce
- 105 Vyšná Hutka
- 106 Vyšná Kamenica
- 107 Vyšná Myšľa
- 108 Vyšný Čaj
- 109 Vyšný Klátov
- 110 Vyšný Medzev
- 111 Zádiel
- 112 Zlatá Idka
- 113 Žarnov
- 114 Ždaňa

Na vedomie:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, Matúškova 21, 833 16
Bratislava-Nové Mesto

Ing. Gabriël Vuk-šič
vedúci odboru

Vyvesené dňa:
(dátum, pečiatka, podpis)

Zvesené dňa:
(dátum, pečiatka, podpis)

Grapevine flavescence doreé phytoplasma

Zlaté žltnutie viniča

KÓPIA

TAXONOMICKÉ ZARADENIE:

Fytoplasma taxonomicky patrí do triedy *Mollicutes*, radu *Acholeplasmatales*, čeľade *Acholeplasmataceae* a rodu *Phytoplasma*. Ide o jednobunkový prokaryotický mikroorganizmus, ktorý je zaradený k baktériám. Patrí medzi tzv. **karanténnych škodcov Únie**.

HOSTITEĽSKÉ RASTLINY:

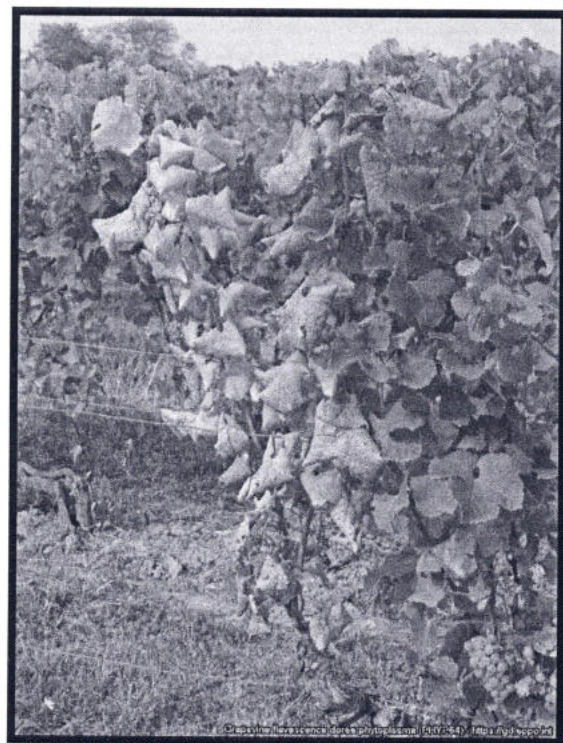
Pokladá sa za ekonomicky významný škodlivý organizmus pre **vinič hroznorodý** (*Vitis vinifera*) v oblastiach jeho pestovania. Spektrum hostiteľských rastlín obsahuje aj ďalšie druhy **viniča**: *Vitis acerifolia*, vinič amurský (*Vitis amurensis*), vinič Berlandierov (*Vitis berlandieri*), *Vitis coignetiae*, *Vitis* hybrids, vinič líščí (*Vitis labrusca*), *Vitis pentagona*, vinič pobrežný (*Vitis riparia*), vinič skalný (*Vitis rupestris*), vinič lesný (*Vitis vinifera* subsp. *sylvestris*), *Vitis x champinii* a *Vitis x doaniana*.

Medzi ďalšie hostiteľské rastliny patria: pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*); jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*); lieska obyčajná (*Corylus avellana*) a vřba (*Salix* sp.).

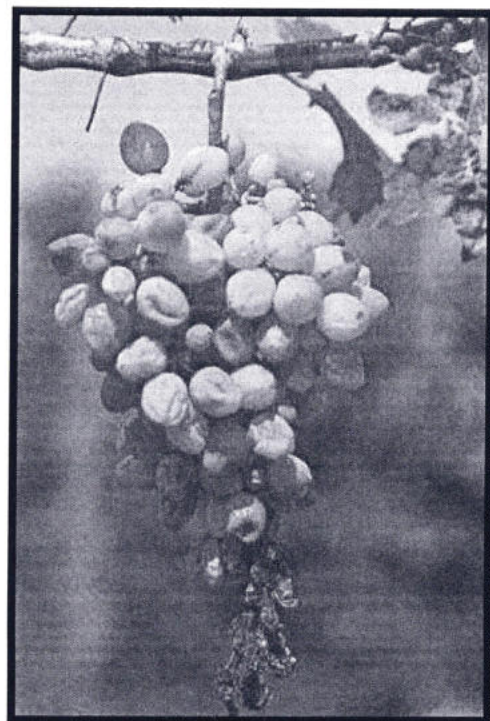
PRÍZNAKY:

Príznaky môžeme spozorovať na celej rastline viniča alebo iba na niektorých výhonkoch či ich častiach. Výskyt príznakov býva viditeľný predovšetkým v **letných mesiacoch** (okolo júla). Samozrejme, v závislosti od odrody viniča nastáva počas tohto obdobia **žltnutie** (pri bielych odrodách) alebo **červenanie** (pri modrých odrodách) listov na častiach, ktoré sú najviac vystavené slnečnému žiareniu. Okraje listov viniča sa **stáčajú smerom nadol**, pričom sú kovovo lesklé a aj krehké. Medzižilové oblasti listov sa môžu stať nekrotickými. Výhonky sa ohýbajú a vykazujú neúplnú lignifikáciu (drevnatenie). Vykazujú teda známky zlého vyzrievania, kedy sa striedajú zelené a zdrevnatené časti. Občas je možné vidieť malé čierne pluzgieriky v pozdĺžnych radoch pozdĺž výhonku. Pri neskorších infekciách sú strapce nepravidelné a bobule scvrknuté. Majú výrazne nižšiu cukrnatosť a vyššiu kyslosť v porovnaní s bežným zdravým hroznom. Na listovej čepeli pozorujeme aj **farebné škvrny**, ktoré sa postupne zväčšujú až nakoniec splývajú, sú nepravidelné alebo ohraničené žilkami od zelených častí. Vyzrievanie letorastov je nerovnomerné, na povrchu sa objavujú **tmavo sfarbené škvrny**. Internódiá letorastov môžu byť skrátene. Samozrejme, intenzitu príznakov ovplyvňuje aj termín napadnutia, odroda, podpník a podmienky stanovišťa vinohradu. Platí, že príznaky sú väčšinou vo vinohrade nepravidelne rozmiestnené, čo súvisí s prenosom ochorenia vektormi.

ROZŠÍRENIE:

Žltnutie a stáčanie listov viniča

Príznaky pokročilej infekcie strapca hrozna so scvrknutými, miestami hnedými bobuľami

BIOLÓGIA:

Lokalizovať zlaté žltnutie viniča možno v **cievných zväzkoch napadnutého viniča** odkiaľ je prijímané **vektormi** pre ďalší prenos. Jediný infikovaný exemplár môže stačiť na prenos ochorenia a na začiatok nákazy. Fytoplazma bola nájdená v slinných žľazách infikovaného hmyzu (vektora) a sérologicky detegovaná v jednotlivých exemplároch.

Detailnejší pohľad na žltnutie a stočenie listu viniča

Scaphoideus titanus (cikádka viničová)

Príznak napadnutia na viniči (čierne pľuzgieriky)

Príznak napadnutia na viniči (sčervenanie listov)

SPÔSOB PRENOSU A ŠÍRENIA:

Spôsob šírenia fytoplazmy nastáva najčastejšie prostredníctvom **vektora**. Najznámejším vektorom je cicavý druh hmyzu, a to konkrétne **cikádka viničová (*Scaphoideus titanus*)**. Jej schopnosť letu je obmedzená na asi 50 metrov. Pomocou vetra môže byť prenášaná aj na oveľa väčšie vzdialenosti. Dospelé jedince tohto vektora sa vyskytujú až do septembra. Samčekovia sú pri prenose viničovej choroby efektívnejší ako samičky. Spomenutá fytoplazma sa šíri aj infikovanými sadenicami viniča.

Scaphoideus titanus má 1 generáciu za rok. Prezimujúcim štádiom sú vajíčka nakladené do kôry dvojročného dreva viniča od konca júna. Vektor má 5 instarov (vývojových štádií), ktorých vývoj začína od polovice mája do polovice júla. Larválne štádiá a dospelí jedinci sú schopní získať fytoplazmu.

Orientus ishidae a *Dictyophara europaea* sú radené ako **potencionálne vektory** karanténneho škodlivého organizmu zlatého žltnutia viniča. Hlavným a potvrdeným na Slovensku vo veľkej miere rozšíreným vektorom zlatého žltnutia je *Scaphoideus titanus*!

OCHRANA:

Čo môžeme robiť ak objavíme príznaky? Kontaktovať **rastlinolekárskeho inšpektora** podľa okresnej príslušnosti (<https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov>). Výstižne opísať príznaky poškodenia a urobiť fotografiu, ktorú následne zašlete aj s popisom na e-mail ochrana@uksup.sk. Výskyt vektora *Scaphoideus titanus* možno monitorovať pomocou žltých lepových dosiek od konca júna približne do septembra. Lepové dosky sa môžu umiestniť na hostiteľskú rastlinu alebo v jej bezprostrednom okolí. Kontrola sa vykonáva každé 2 týždne. **Inšpekčnú ochranu a aktuálne informácie** nájdete zverejnené na: <https://www.uksup.sk/zlate-zltnutie-vinica>. Odporúčame sledovať signalizačné správy. Výskyt fytoplazmy bol zaznamenaný už aj na **Slovensku** v Nových Zámkoch (2021), Choňkoviach (2024), Strekove (2024) a Vinohradoch nad Váhom (2024).

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY V BRATISLAVE

833 16 Bratislava, Matúškova 21

Odbor ochrany rastlín

tel.: 02 / 59 880 414 alebo 02 / 59 880 247

web: www.uksup.sk

e-mail: ochrana@uksup.sk

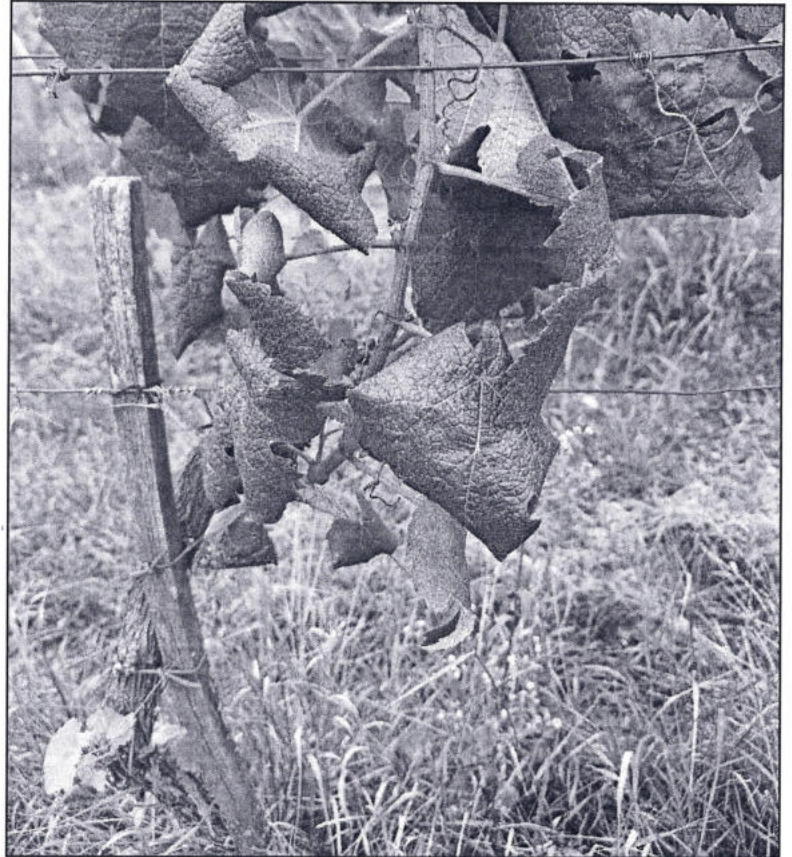
Zdroj obrázkov a textu: EPPO; CABI; EFSA karta

© 2025

Zlaté žltnutie viniča

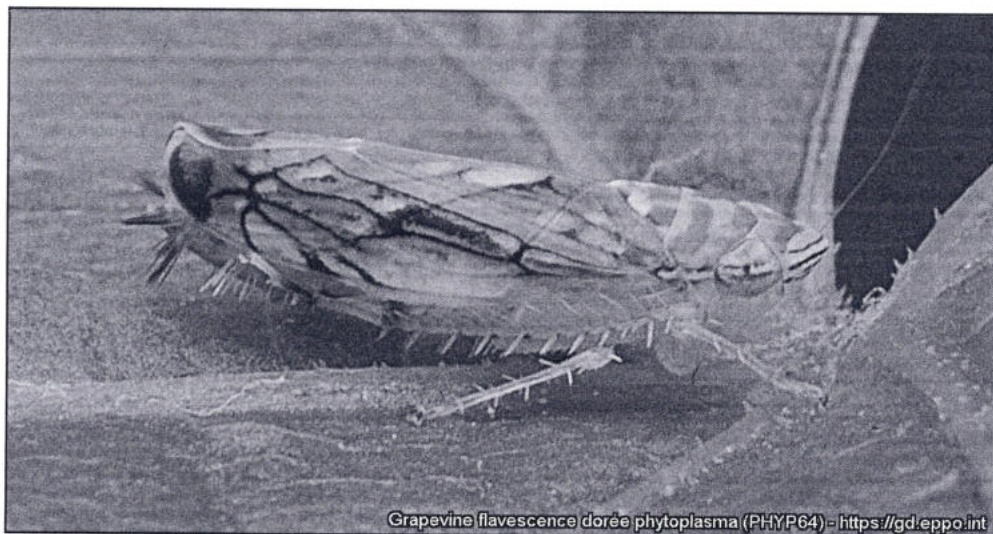
Čo si všímať vo viniciach a v ich okolí?

KÓPIA

Žltnutie a typické stáčanie listov smerom nadol pri bielych odrodách viniča (zdroj ÚKSÚP)

Grapevine flavescence dorée phytoplasma (PHYPP64) - <https://gd.eppo.int>

Vektor zlatého žltnutia - cikáda *Scaphoideus titanus* (zdroj EPPO)

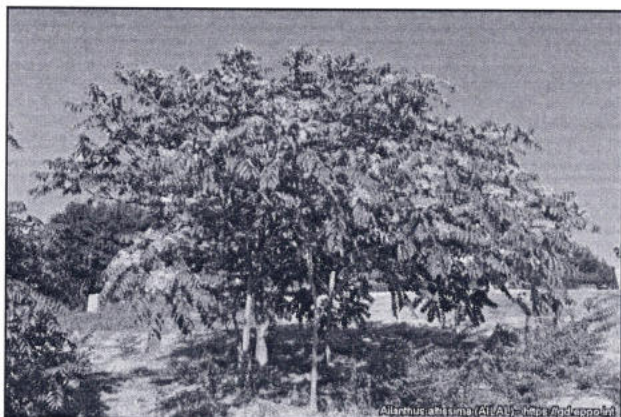
Clematis vitalba (CLVVT) - <https://gd.eppo.int>

Hostiteľská rastlina plamienok plotný
(*Clematis vitalba*) (zdroj EPPO)

Alnus glutinosa (ALUGL) - <https://gd.eppo.int>

Hostiteľská rastlina jelša lepkavá
(*Alnus glutinosa*) (zdroj EPPO)

Ailanthus altissima (AI) - <https://gd.eppo.int>

Hostiteľská rastlina pajaseň žliazkatý
(*Ailanthus altissima*) (zdroj EPPO)

Corylus avellana (CYLAV) - <https://gd.eppo.int>

Hostiteľská rastlina lieska obyčajná
(*Corylus avellana*) (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina vrba
(*Salix* sp.) (zdroj CABI)

Zoznam autorizovaných (povolených) prípravkov na ochranu rastlín vo veľkospotrebitel'skom balení vo viniči proti cikádám (k 1.11.2025)

Prípravok	Účinná látka	Skupina rezistencie	Maximálny počet ošetrení	Poradie ošetrení, cikáda viničová vo vývojovom štádiu					
				0. vajíčko	1. vajíčko + larvy (začínajú)	2. larvy	3. larvy + dospelce (začínajú)	4. dospelce + larva (končí)	5. dospelce + (vajíčko)
EXIREL (ŠH)	cyantraniliprole	28	2	áno	áno				áno najmä proti vajíčkam
CYPERFOR 100 EW	cypermethrin	3A	2		áno		áno	áno	áno
SHERPA 100 EW	cypermethrin	3A	2		áno		áno	áno	áno
FLIPPER (EKO, ŠH)	Fatty acids C7-C20		5	áno	áno	áno	áno	áno	áno
SIVANTO ENERGY	flupyradifurone + deltamethrin	4D+3A	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno najmä proti dospelcom
SIVANTO PRIME (ŠH)	flupyradifurone	4A	1		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno
MAVRIK	tau-Fluvalinate	3A	2			áno	áno	áno	áno
KARATE ZEON 5 CS	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno	áno
KUSTI	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno	áno
NINJA ZEON 5 CS	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno	áno
SENTINEL	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno	áno
VAZTAK PRO	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno	áno

Vysvetlivky:

ŠH – prípravok povolený v šetrnom hospodárení,

EKO – prípravok povolený v ekologickom poľnohospodárstve + treba sledovať výnimky vydané MPRV SR

0 štádium vajíčka;

1 štádium vajíčka + larvy sa začínajú liahnuť;

2 liahnutie lariev + štádium larvy;

3 štádium lariev + začína výskyt dospelcov;

4 výskyt dospelcov + štádium larvy sa ukončuje;

5 výskyt dospelcov (začína štádium vajíčka).

**Zoznam autorizovaných (povolených) prípravkov na ochranu rastlín v malospotrebitel'skom balení vo
viniči proti cikádám (k 1.11.2025)**

Prípravok	Účinná látka	Skupina rezistencie	Maximálny počet ošetrení	Poradie ošetrení, cikáda viničová vo vývojovom štádiu						
				0. vajíčko	1. vajíčko + larvy (začínajú)	2. larvy	3. larvy + dospelce (začínajú)	4. dospelce + larva (končí)	5. dospelce + (vajíčko)	
EXIREL	cyantraniliprole	28	2	áno	áno					áno najmä proti vajíčkam
SANIUM SYSTEM	flupyradifurone	4A	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno	áno
SANIUM ULTRA SYSTEM	flupyradifurone	4A	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno	áno
SANIUM AL	flupyradifurone	4A	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno	áno
SANIUM ULTRA SYSTEM AL	flupyradifurone	4A	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno	áno
MAVRİK	tau-Fluvalinate	3A	2					áno		áno
KARATE ZEON 5 CS	lambda-cyhalothrin	3A	2					áno		áno

Vysvetlivky:

- 0** štádium vajíčka;
- 1** štádium vajíčka + larvy sa začínajú liahnuť;
- 2** liahnutie lariev + štádium larvy;
- 3** štádium lariev + začína výskyt dospelcov;
- 4** výskyt dospelcov + štádium larvy sa ukončuje;
- 5** výskyt dospelcov (začína štádium vajíčka).

Stručný návod ochrany proti zlatému žltnutiu viniča (Grapevine flavescence doreé phytoplasma)

Všetky opatrenia sú rovnako dôležité!

1. týka sa všetkých vinohradníkov aj s jedným koreňom viniča

2. denná kontrola vinohradov

3. hlásiť každé podozrenie na ÚKSÚP - ochrana@uksup.sk

4. umožniť prístup inšpektorom ÚKSÚP

5. likvidácia všetkých príznakových krov

6. monitoring cikád žltými doskami

7. chemická ochrana insekticídmi proti cikádam

8. pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarnom období, ale aj po snímaní vinohradov po ich vysušení v letnom období

9. opätovnú výsadbu viniča vykonať najskôr po 2 rokoch

10. viničové sadenice musia byť označené rastlinným pasom

11. vzájomná informovanosť medzi vinohradníkmi

12. všetky opatrenia sa týkajú aj PIWI odrôd